

НАЦИОНАЛНА СЛУЖБА
ЗА ЗАПОШЉАВАЊЕ

ОБУКЕ НА ЗАХТЕВ ПОСЛОДАВЦА

Упутство за послодавце за израду програма

са описом стандарда нивоа обука

Елементи за израду програма и стандарди нивоа обука - опште информације

Уколико на евиденцији незапослених лица нема адекватних кадрова који поседују специфична знања, вештине и способности за обављање конкретних послова, послодавци имају могућност да организују и реализују обуке за потребне кадрове. Обуке на захтев послодавца подразумевају стицање знања, вештина и компетенција потребних за обављање послова на конкретном радном месту, те се и организују у реалном радном окружењу. Обуку треба да воде компетентни инструктори, током симулације радног процеса.

До крајњег циља обучавања за обављање посла долази се кроз пружање теоријских и практичних знања, као и током организоване и испланиране праксе током које се научено показује и понавља. Основ за дефинисање потребе, циља и садржаја обуке јесте опис посла за који ће се кроз обуку стручно обучити будући запослени. Приликом дефинисања елемената обуке, први корак јесте дефинисање циља: која знања и вештине треба да поседују полазници обуке након завршетка, а која су процењена као неопходна за квалитетно, самостално и одговорно обављање конкретног посла.

Стандарди програма обука су подељени на нивое, узимајући у обзир више различитих критеријума. Елементи за процену оправданости трајања обуке су:

- комплексност и сложеност знања и вештина које се представљају кроз садржај обуке;
- циљна група полазника, ниво образовања, потребна предзнања,...
- оптималан фонд часова који је потребан за усвајање знања и вештина;
- обучавање за рад на једноставним операцијама и задацима или сложенијим операцијама и задацима;
- обучавање за уже спектре стандарда занимања или шире спектре стандарда занимања;
- да ли се знања обухваћена обуком односе искључиво на обављање конкретног посла или се могу применити и на обављање других послова у различитим реалним окружењима;
- обучавање за рад у производним процесима, на изради конкретних производа или делова производа;
- потребан ниво самосталности и одговорности у раду;
- потреба поседовања већег обима знања и вештина; анализа, аутоматизованост;
- разноврсност активности.

Стручна знања различите комплексности су неопходна за обављање послова.

Вештине се могу посматрати као примена метода и техника рада, креирање нових решења, коришћење информација, коришћење материјала, руковање алатима и машинама,...

Обука је организован процес учења на основу посебних програма у циљу стицања знања, вештина и способности за обављање конкретних специфичних послова. Организованост процеса, оправданост садржаја, трајања обуке и других елемената се доказује и показује кроз документ - програм обуке. Приликом процене оправданости обуке, Национална служба ће анализирати достављену документацију, обићи просторије, анализирати радни процес, разговарати са запосленима и инструкторима...

Обука за послове у оквиру занимања која постоје у формалном образовању (нпр. пекар, козметичар, шивач, кофенционар...), може се реализовати у свим нивоима, у зависности од сегмента активности и обима садржаја учења, од броја аргументованих активности и функција које треба савладати, од нивоа самосталности и одговорности који је потребан за обављање посла, у односу на опис посла.

Обуке којима се стичу знања и вештине које се могу стећи само кроз неформални систем образовања или радну праксу

Програм подразумева:

- јасно дефинисане садржаје учења, знања и вештине, компетенције, активности
- приказ садржаја обуке од једноставних до сложенијих, од општијих до специфичних знања
- садржај обуке је приказан као интеграција теорије и праксе
- обуке се реализују у реалном контексту
- програм је адекватно структурисан.

У вези са процесом обуке треба имати на уму следеће:

- знање - шта треба да знају
- вештине - шта треба да умеју да ураде
- ставови - како треба да доживљавају обављање посла.

Предлог области које се приказују кроз садржај у оквиру програма обуке:

1. општа знања о делатности послодавца, радна култура
2. безбедност и заштита на раду која се односи на конкретно радно место
3. теоријска знања о послу - процесима, активностима, функцијама, процедуре рада, материјалима, алатима, машинама, уређајима,...
4. специфичности обављања конкретног посла кроз процесе посматрања, активног учешћа, понављања, вежбања,... *(напомена: области теоријских знања и практичног вежбања постизања потребног нивоа вештине се могу интегрисати зависно од специфичности посла);*
5. постизање потребног нивоа самосталности и одговорности у обављању посла;
6. провера усвојености знања и вештина - утврђивање нивоа успешности кроз практичну примену наученог.

Табеларни приказ нивоа обука:

Ниво обуке	Укупан фонд часова	Цена по кандидату	Трајање обуке
1 А) Б)	160 мање од 160 часова	40.000,00 30.000,00	1 месец 1 – 4 недеље
2	240	55.000,00	1,5 месец
3	320	70.000,00	2 месеца
4	400	85.000,00	2,5 месеца
5	480	100.000,00	3 месеца

Преи ниво

- А) *Предложени фонд часова:* теоријско-практични део 160 часова
Трајање обуке: 1 месец
Цена обуке по кандидату: 40.000,00 динара
Обуке које подразумевају:

- рад на једноставнијим пословима, који не захтевају висок ниво одговорности и самосталности и који подразумевају мањи број активности и функција које се обављају у раду;
- основна практична стручна знања
- обављање предвидивих задатака
- руковање основним/једноставним прибором и алатима и материјалима за рад
- обављање послова према једноставним усменим и писаним упутствима уз стални или повремени надзор
- обављање конкретних сегмената радних процеса
- одржавање и руковање појединачним машинама и уређајима.

Пример: израда појединачних производа од теста, специјализовани продавац нпр. козметичких препарата, малопродаја нафтних деривата, израда предмета домаће радиности, роштиљџија, обуке за кол-оператере, обука за руковаоца уређаја за производњу и прераду воћа и поврћа, обука за израду кројних листа за ПВЦ столарију, обука за магационера, послови које ће обављати полазници који имају предзнања и неопходно је да се у краћем временском року оспособе за врло конкретне сегменте радних процеса, стекну одређена знања и вештине, а која могу бити везана за постојеће квалификације или за ниво образовања уопштено.

- Б) Уколико се обука организује у складу са посебним законом или правилником:

Предложени фонд часова: теоријско-практични део мањи од 160 часова
Трајање обуке: 1 - 4 недеље
Цена обуке по кандидату: 30.000,00 динара

Пример: обука за вршење послова физичко-техничке заштите лица и имовине, обука за професионалог управника зграде,...

Други ниво

Предложени фонд часова: теоријско-практични део 240 часова

Трајање обуке: 1,5 месеци

Цена обуке по кандидату: 55.000,00 динара

Обуке подразумевају:

- обучавање за самосталан рад уз претежну употребу алата, машина и специјалних материјала, са што више понављања и вежбања;
- практична стручна знања за обављање групе сродних задатака или послова;
- основне вештине за обављање мање сложених унапред утврђених оперативних послова;
- рукује алатима и машинама уз детаљна техничка упутства и користи основне материјале;
- обавља послове у складу са утврђеним техничко-технолошким поступцима, уз повремену надзор;
- врши личну припрему и припрему средстава за извршење посла.

Пример: бармен, конобар, шивач текстила/трикотаже, кројач, машински плетач...

Трећи ниво

Предложени фонд часова: теоријско-практични део 320 часова

Трајање обуке: 2 месеца

Цена обуке по кандидату: 70.000,00 динара

Обуке подразумевају:

- теоријску припрему и адекватну праксу, коришћење знања и вештина за рад на мање сложеним пословима у одређеној индустријској области;
- средње сложене, разноврсне, повремено нестандартне оперативне послове;
- рукује специјализованим машинама, опремом и постројењима и користи различите материјале;
- прикупља и врши избор информација;
- обавља послове у складу са утврђеним техничко-технолошким процедурама уз повећану самосталност;
- врши организацију свог посла.

Пример: обука за кројење и шивење, обука за шивача одевних предмета и аксесоара од коже и крзна, израђивач/шивач делова обуће, разноврснији послови пекара (израда неколико производа у пекарству), обука за израду прехранбених производа из зрна, семена и интегралног брашна, јорганџија, руковалац грађевинским машинама, обука за пластичну деформацију метала топлим поступком, обука за металостругара, обука за производњу армирано-бетонских железничких прагова, сито-штампар, обука за израду дрвених палета, обука за шивење врећа од полипропилена, обука за оператера на машини-ЛЕД компоненте, обука за вез, обука за кондитора ...

Четврти ниво

Предложени фонд часова: теоријско-практични део 400 часова

Трајање обуке: 2,5 месеци

Цена обуке по кандидату: 85.000,00 динара

Обуке захтевају одговарајућу теоријску припрему, коришћење знања и вештина за рад у одређеној индустријској области или области пружања услуга. Подразумева се понављање сложених операција, уз употребу сложеног алата, прибора или технике.

Пример: обука за пресера, посластичара, пекара-посластичара, млекара, козметичара, конфекционара, сложенији послови пекара (израда већег броја пекарских производа и познавање технологије), столар, обука за столара за плочасте намештај, обука за каменоресца...

Пети ниво

Предложени фонд часова: теоријско-практични део 480 часова

Трајање обуке: 3 месеца

Цена обуке по кандидату: 100.000,00 динара

Послови захтевају знања, вештине, компетенције које подразумевају више садржаја, више области учења. Подразумева одговарајућу теоријску припрему и интензивнију праксу, као и коришћење знања и вештина за рад на пословима вишег нивоа сложености, са више операција, у конкретној индустријској области, уз коришћење врло сложених алата, прибора или машина. Шири обим послова у одређеним делатностима.

Пример: стари занати, обука за ручно ткање, обука за заваривача, обука за пластичара, обука за сечење/гравирање материјала ласером, обука за ливца-калупара, обука за израду патент-затварача, ауто-механичар, ауто-дијагностичар, сервисирање електронских уређаја, обука за одржавање ЦНЦ машина у производњи, обука за алатничара за термообликовање, козметичар, месар, кувар, обука за пиротехничара, обука за сниматеља тона, обука за камермана-сниматеља, обука за израду и монтажу алуминијумских и ПВЦ конструкција, обука за производњу каблова за индустрију, обука за виклера, обука за руковање уређајима за прераду полимера, обука за графичког дизајнера, обука за оператера на ЦНЦ машинама,...